

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 32P/348/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112230550
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Steinsdorferová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2013:6112230550.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, v konaní pred sudcom Mgr. Ingrid Steinsdorferovou, v právnej veci starostlivosti o maloletú V. Z., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom u matky, t. č. umiestnená v Diagnostickom centre Lietavská Lúčka, Skalka 36, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny v Banskej Bystrici, dieťa matky W. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., B. N. XXX/XX a otca I.. V. Z., zomr. XX. XX. XXXX, za účasti prokurátora, na návrh Úradu práce, soc. vecí a rodiny v Banskej Bystrici, o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou, takto

rozhodol:

Súd nad maloletou V. Z., nar. XX. XX. XXXX n a r i a ě u j e ústavnú starostlivosť.

Súd u r ě u j e , že nariadená ústavná starostlivosť nad maloletou V. Z., nar. XX. XX. XXXX sa bude realizovať v Reedukačnom centre Spišský Hrhov, Osloboditeľov 36.

Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletej V. Z., nar. XX. XX. XXXX výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Reedukačného centra Spišský Hrhov, Osloboditeľov 36, počnúc dňom umiestnenia maloletej do tohto zariadenia.

o d ō v o d n e n i e :

Úrad práce, soc. vecí a rodiny v Banskej Bystrici sa podaným návrhom domáhal nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletou, ktorá sa bude realizovať v Reedukačnom centre Spišský Hrhov, Osloboditeľov 36 a zároveň zaviazania matky prispievať na výživu maloletej primerane jej možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom s prihliadnutím na vek, potreby maloletej na účet Reedukačného centra Spišský Hrhov, počnúc dňom umiestnenia maloletej do zariadenia. Svoj návrh odôvodnil tým, že maloletá je vedená v ich evidencii od marca 2011, kedy bolo voči maloletej začaté trestné stíhanie pre prečin porušovania domovej slobody. S rodinou maloletej od tohto obdobia začali intenzívne pracovať a nariadili maloletej a matke podrobiť sa sociálnemu poradenstvu, ktoré však nesplnilo svoj účel. Výhovné problémy s maloletou spočívajú v páchaní trestnej činnosti, túlaní sa, nerešpektovaní matky. Maloletá na základe predbežného opatrenia tunajšieho súdu bola dočasne odňatá z osobnej starostlivosti matky a maloletej bol dočasne nariadený pobyt v Diagnostickom centre Lietavská Lúčka, do ktorého bola umiestnená dňa 24. 10. 2012. V súčasnosti návrat maloletej do domáceho prostredia vzhľadom na rozsah výchovných problémov by matka nezvládla a je preto v záujme maloletej, aby bola umiestnená v režimovom zariadení, kde získa sociálne zručnosti, zodpovednosť a kde je predpoklad odstránenia jej výchovných problémov.

Matka maloletej s nariadením ústavnej starostlivosti nesúhlasila, súhlasila s tým, aby maloletá zotrvala v diagnostickom centre Lietavská Lúčka, ale len na 6 mesiacov, pretože vie, že za 3 mesiace sa maloletá nemohla prevychovať. Matka maloletej zároveň poukázala na zmenu správania maloletej po nadviazaní známosti maloletej so starším mužom, ktorý je recidivista. Vtedy ju maloletá začala klamať, dopúšťala sa trestnej činnosti, túlala sa, poslúchala len svojho priateľa. Výchovné problémy, na ktoré kolízny opatrovník poukazoval vo svojej výpovedi, potvrdila.

Dňa 04. 01. 2013 v zmysle § 35 ods. 2 písm. d) OSP do konania vstúpil prokurátor, ktorý vzhľadom na vykonané dokazovanie doporučil návrhu navrhovateľa vyhovieť z dôvodu splnenia zákonných podmienok pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou.

Podľa § 54 ods. 1,2,3,4,5 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za závažné ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2,3 alebo § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

Podľa § 81 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

Podľa § 62 ods. 1, 3 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neploleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.

V danej veci súd zistil, že maloletá pochádza z manželstva svojich rodičov. Otec maloletej dňa 19. 02. 2011 zomrel. Maloletá do dňa 24. 10. 2012 žila v spoločnej domácnosti s matkou a 4 sestrami. Z dôvodu výchovných problémov je maloletá v evidencii kolízneho opatrovníka od marca 2011, kedy voči maloletej bolo začaté trestné stíhanie pre prečin porušovania domovej slobody. V máji 2012 kolíznemu opatrovníkovi bolo doručené oznámenie o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky maloletej. V tom čase matka maloletej uvádzala, že jej vzťah s maloletou je značne narušený. Maloletá matku nerešpektovala, bez jej súhlasu odchádzala z domu, túlala sa, domov prichádzala v neskorých večerných hodinách, stalo sa, že doma nespala. Rozhodnutím kolízneho opatrovníka zo dňa 22. 06. 2012 bola maloletej a jej matke uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, soc. vecí a rodiny v Banskej Bystrici, pri výkone ktorého kolízny opatrovník spolupracoval s referátom poradensko-psychologických služieb. Maloletá sa nariadeného poradensko-psychologického procesu zúčastnila len 1-krát, matka spolupracovala. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 24. 08. 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/84/2012 bola maloletá uznaná vinnou z prečinu porušovania domovej slobody. Súd od potrestania maloletej podmienene upustil a určil jej skúšobnú dobu v trvaní 18

mesiacov a zároveň jej uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok. Maloletá po ukončení trestného konania prisľúbila zmenu svojho správania. Uvádzala, že bude riadne chodiť do školy a rešpektovať matku. Dňa 18. 09. 2012 bolo kolíznemu opatrovníkovi doručené uznesenie Obvodného oddelenia PZ Banská Bystrica - východ, ktorým voči maloletej bolo začaté trestné stíhanie z prečinu krádeže. Dňa 24. 09. 2012 bol vykonaný pohovor s matkou, ktorá uviedla, že maloletá ju vôbec nerešpektuje, túla sa s dospelým priateľom, ktorý bol opakovane odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, je bezdomovec a maloletú navádza na protiprávne konanie. Maloletá podľa vyjadrenia matky nebola niekoľko dní doma a pokiaľ prišla k matke sa správala vulgárne, odvrávala jej, kričala na ňu. Pokiaľ matka maloletej niečo zakázala, maloletá jej nadávala. Matka tiež uvádzala, že susedia a známi maloletú videli vyberať potraviny z kontajnera na odpadky a pýtať od ľudí peniaze na autobus na cestu domov, ktoré však maloletá minula s priateľom na alkohol a domov sa nevrátila. Predbežným opatrením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/262/2012-11 zo dňa 27. 09. 2012 bola maloletá dočasne odňatá z osobnej starostlivosti matky a maloletej bol dočasne nariadený pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky na dobu 6 mesiacov v Diagnostickom centre Lietavská Lúčka, do ktorého bola maloletá umiestnená dňa 24. 10. 2012. Podľa vyjadrenia diagnostického centra adaptácia maloletej na podmienky zariadenia prebiehala hekticky. U maloletej sa prejavovali výrazné abstinenčné syndrómy, čo často vyústilo do konfliktov s ostatnými chovancami zariadenia. Maloletá sa v súčasnosti však snaží fungovať bez problémov. Jej správanie je zatiaľ veľmi krátkodobé a podľa vyjadrenia zariadenia účelové a nezvnutornené. Maloletá neustále prejavuje tendenciu presadzovať vlastné požiadavky a záujmy, nedokáže akceptovať pravidlá, prispôbiť sa režimu zariadenia, nerešpektuje authority, ignoruje a sponchybuje pokyny, je drzá, vulgárna. Často verbalizuje snahu po zmene správania, jej postoj je však hodnotený ako účelový. Diagnostické centrum preto doporučuje pobyt maloletej v režimovom zariadení. S matkou maloletej pred podaním návrhu kolízny opatrovník vykonal v novembri 2012 pohovor, pri ktorom matka maloletej prezentovala obavy z návratu maloletej domov z dôvodu jej silného ovplyvnenia priateľom. Podľa matky maloletá by s najväčšou pravdepodobnosťou opäť odchádzala z domu, páchala trestnú činnosť. Matka maloletej po podaní návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou zmenila svoje stanovisko a s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletou nesúhlasila, označila svoj súhlas s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletou za unáhlený. Taktiež matka maloletej vyjadrila nespokojnosť s tým, že maloletá v zariadení nenavštevuje žiadnu školu, myslí si, že maloletej v zariadení fyzicky ubližujú, namietala správanie sociálnej pracovníčky zariadenia, ktorá je voči nej a maloletej zaujatá, maloletá v zariadení musí užívať diazepam, po ktorom jej býva nevoľno, na čo sa matke v listoch sťažovala. Tieto tvrdenia matky a maloletej sa nepotvrdili, pretože maloletá v zariadení má možnosť počas jedného týždňa pracovať v kuchyni, čo sa jej zaráta ako prax a 1 týždeň sa učiť, pričom samotná maloletá až v januári 2013 požiadala matku o zaslanie učebníc. Pracovníci diagnostického centra popreli svoju zaujatosť voči matke maloletej a tiež užívanie diazepanu maloletou. Takéto vyjadrenie matky a maloletej súd považuje preto za účelové v snahe vyhnúť sa umiestneniu maloletej v režimovom zariadení. Súd tiež zistil, že matka maloletej spočiatku zakázala písomný kontakt s maloletou, čo zariadenie rešpektovalo. Následne matka maloletej svoje stanovisko zmenila preto, aby maloletej poskytla „pokoj v duši“, čo diagnostické centrum rešpektovalo. Kolízny opatrovník uviedol, že sa mu nepodarilo zistiť osobu, ktorá by bola ochotná a schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú. Matka súdu taktiež neuviedla žiadnu osobu, ktorá by bola schopná a ochotná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú.

Nariadenie ústavnej starostlivosti je jednou z foriem náhradnej starostlivosti, ktorej predchádza náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť, pretože nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom je najkrajnejším riešením. K nariadeniu ústavnej starostlivosti môže súd pristúpiť v prípade, že výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave. Z vykonaného dokazovania mal. súd preukázané, že výchovné problémy s maloletou sú dlhodobého charakteru. Maloletá miernejšie výchovné opatrenie nariadené kolíznym opatrovníkom nerešpektovala, nezúčastňovala sa ho, preto nesplnilo svoj účel. Matka výchovu maloletej napriek svojej snahe a úsiliu v súčasnosti nezvláda. Výchova maloletej je v súčasnosti veľmi vážne narušená a spočíva v neplnení si školských povinností maloletou, nerešpektovaní autorít matky, neprejavovaní úcty voči matke, túlaní sa a to aj po dobu niekoľkých dní bez vedomia matky, páchaní trestnej činnosti, udržiavani vzt'ahu so starším mužom, ktorý je bezdomovec a recidivista. Maloletá si neplní žiadnu zo svojich povinností tak ako predpokladá ust. § 43 ods. 2, 3 Zákona o rodine. Súd mal tak jednoznačne splnené podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti, ktorú za daného stavu považuje ako jedinú a najlepšie riešenie pre samotnú maloletú. Súd sa stotožňuje so stanoviskom

kolízneho opatrovníka, že súčasný návrat maloletej do domáceho prostredia je vysoko rizikový a maloletá aj vzhľadom na vyjadrenie diagnostického centra, v ktorom je maloletá na základe predbežného opatrenia dočasne umiestnená, si vyžaduje umiestnenie v režimovom zariadení, v ktorom získa sociálne zručnosti, zodpovednosť, zabráni sa jej v páchaní trestnej činnosti a udržiavaní vzťahov pre ňu nevhodnými osobami. Súd sa z týchto dôvodov nemohol stotožniť s návrhom matky, ktorá navrhovala súdu pobyt maloletej na dobu len 6 mesiacov. Záverom súd poznamenáva, že účelnosť nariadenia ústavnej starostlivosti bude pravidelne hodnotiť v súčinnosti s kolíznym opatrovníkom a zariadením, v ktorom má byť maloletá umiestnená. Je preto len na maloletej, aby súdu preukázala zmenu svojho správania a prístupu k povinnostiam preto, aby súd do dovŕšenia jej plnoletosti mohol prípadne zrušiť nariadenú ústavnú starostlivosť, v opačnom prípade súd nevyklučuje predĺženie ústavnej starostlivosti nad maloletou do dovŕšenia jej 19. roku veku.

Súd v zmysle § 54 ods. 5 Zákona o rodine určil, že nariadená ústavná starostlivosť nad maloletou sa bude realizovať v Reedukačnom centre Spišský Hrhov, ktoré je najbližším zariadením pre maloletú a ktoré maloletú môže okamžite prijať.

Nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletou matke nezaniká jej zákonná vyživovacia povinnosť. Matka maloletej je nezamestnaná, jej príjem pozostáva z vdovského dôchodku vo výške 68 Eur, sirotského dôchodku vo výške 43 Eur a príspevku doplácaného do životného minima vo výške 107 Eur, plus rodinných prídavkov. Matka maloletej má 1 ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Maloletá V. má 17 rokov, je vedená v alergologickej ambulancii, záujmy má primerané veku. Súd vzhľadom na takto zistené osobné, majetkové pomery, príjem matky uložil matke povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neploleté dieťa, ktoré ku dňu rozhodovania súdu predstavuje 26,65 Eur.

V zmysle § 81 Zákona o rodine, povinnosť prispievať na výživu maloletej súd matke určil na účet Reedukačného centra Spišský Hrhov a to počnúc dňom umiestnenia maloletej do tohto zariadenia.

Podľa § 157 ods. 3 OSP, ak je na pojednávaní vyhlásený rozsudok za prítomnosti všetkých účastníkov alebo ich zástupcov, ktorí sa vzdajú odvolania, uvedie súd v odôvodnení rozsudku iba predmet konania a ustanovenia zákona, podľa ktorých rozhodol.

Účastníci konania po vyhlásení rozhodnutia a poučení o opravnom prostriedku sa vzdali práva podať odvolanie. Súd preto pri písomnom vyhotovení rozhodnutia postupoval v zmysle § 157 ods. 3 OSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí - odvolateľ, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, v čom je rozhodnutie alebo postup okresného súdu nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť), uviesť dátum a podpis.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/95 Z.z. - Exekučný poriadok; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia účastníci zhodne uviedli, že sa vzdávajú práva podať vo veci opravný prostriedok, bolo by prípadné odvolanie právne neúčinné.